

Epidemiološka slika ovisnosti u svijetu

- Trenutno je u svijetu 16,5 milijuna ljudi ovisno o opijatima.
- 22% svjetske potrošnje je na europskom tržištu. Najviše od toga u Istočnoj Europi u Rusiji i Ukrajini, a u Zapadnoj Europi u Velikoj Britaniji, Italiji, Francuskoj te Njemačkoj.
- Porast kokainske ovisnosti u Europi je zabrinjavajući, zahtjevi za liječenjem zbog kokaina su se u razdoblju 1999-2004. udvostručili.
- Oko 4% svjetskog stanovništva (15-64 godine) je konzumiralo marihuanu, u većini industrijaliziranih zemalja Sjeverne Amerike te Zapadne i Središnje Europe je došlo do stabilizacije ili smanjenja zlouporabe.

Osobe liječene zbog zlouporabe droga u Hrvatskoj 2000-2008.

Godina	Ukupno liječeni	Ukupno opijatni	Prvi put liječeni	Prvi put opijatni
2000.	3.899	2.520	2.026	1.009
2002.	5.811	4.061	2.067	846
2004.	5.768	4.163	1.619	732
2006.	7.427	5.611	2.001	876
2008.	7.506	5.832	1.700	769

Stopa/ 100.000 stanovnika 15-65 godina

- Ukupno 251,4
- Opijatni 195,5

Gdje su liječeni

Bolničko liječenje	2008.	2003.
PB Vrapče	293 (27%)	351 (24%)
KB "Sestre milosrdnice"	228 (16%)	290 (20%)
PB Jankomir	132 (13%)	248 (17%)
ostalo	521 (44%)	572 (39%)

Prosječna dužina boravka 31.9 dana

Izvanbolničko liječenje	2008.	2003.
ZJZ Zagreb	1.383 (19%)	383 (8%)
KB "Sestre milosrdnice"	1.289 (18%)	1.765 (35%)
ZJZ Split	820 (11%)	525 (10%)
ZJZ Pula	769 (11%)	544 (11%)
ZJZ Zadar	624 (9%)	322 (6%)
ZJZ Rijeka	582 (8%)	452 (9%)
Ostalo	1.768 (24%)	1.092 (21%)

Liječene osobe prema prebivalištu

Županija	Broj	stopa na 100.000 stanovnika 15-65g	opijati na 100.000 stanovnika 15-65g
• Zadarska	602	567	519
• Istarska	755	531	489
• Grad Zagreb	2.281	425	303
• Dubrovačko-neretvanska	301	374	306
• Šibensko-kninska	243	340	312
• Primorsko-goranska	641	303	272
• Splitsko-dalmatinska	879	284	260
• Republika Hrvatska	7.506	251	196
• Varaždinska	252	203	147
• Brodsko-posavska	191	167	98
• Međimurska	127	159	120

Obrazovna razina**Ovisnici o opijatima**

- Završilo samo (ili nije uopće) osnovnu školu 15%
- Nezavršena srednja škola 9%
- Završena srednja škola 69%
- Viša škola ili fakultet 5%
- Nepoznato 2%

Neopijatski ovisnici

- Završilo samo (ili nije uopće) osnovnu školu 18%
- Nezavršena srednja škola 19%
- Završena srednja škola 52%
- Viša škola ili fakultet 3%
- Nepoznato 8%

Radni status**Ovisnici o opijatima**

- Nezaposlen 32%
- Redoviti posao 42%
- Povremeni posao 15%
- Učenik/student 4%
- Umirovljenik 4%
- Ostalo 3%

Neopijatski ovisnici

- Nezaposlen 27%
- Redoviti posao 23%
- Povremeni posao 6%
- Učenik/student 33%
- Ostalo 11%

Uvjeti života**Ovisnici o opijatima**

- Živi s roditeljima 57%
- S partnerom 10%
- S partnerom i djetetom 14%
- Živi sam 13%
- S djetetom 1%
- Ostalo/nepoznato 5%

Neopijatski ovisnici

- Živi s roditeljima 68%
- S partnerom 3%
- S partnerom i djetetom 3%
- Živi sam 5%
- S djetetom 1%
- Ostalo/nepoznato 20%

Zbog čega su bili na liječenju**Glavno sredstvo****Broj liječenih ukupno**

	2004.		2005.		2006.		2007.		2008.	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Opijati	4.163	72,2	4.867	73,0	5.611	75,5	5.703	76,4	5.846	77,9
Marihuana	1.283	22,2	1.449	21,7	1.071	14,4	992	13,3	985	13,1
Sedativi	108	1,9	96	1,4	126	1,7	145	1,9	179	2,4
Kokain	24	0,4	63	0,9	109	1,5	147	2,0	150	2,0
Stimulatori	111	1,9	106	1,6	392	5,3	355	4,8	218	2,9
Halucinogeni	2	0	2	0	7	0,1	1	0,0	6	0
Inhalanti	10	0,2	8	0,1	14	0,2	12	0,2	5	0
Poliuraba	67	1,2	77	1,2	97	1,3	109	1,5	117	1,7
Ukupno	5.768	100	6.668	100	7.427	100	7.464	100	7.506	100

U razvoju opijatske ovisnosti nema promjena (2008/2003)

- Srednja dob prve uporabe (bilo koje sredstvo) 15,9 – 16,0 godina
- Srednja dob prvog uzimanja heroina 20,1 – 20,0 godina
- Srednja dob prvog i.v. uzimanja 20,9 – 20,6 godina
- Srednja dob prvog dolaska na liječenje 26,0 – 25,0 godina

Prosječna dob liječenih je 30 godina (30,1 muškarci, 29,5 žene).

Način uzimanja**Heroin**

Intravenski (72%), ušmrkavanjem (20%), pušenjem (5%), nepoznato 3%.
4% ovisnika uzima heptanon intravenski prema vlastitoj izjavi.

Amfetamini

Ušmrkavanjem (69%), oralno (27%), nepoznato 5%.

Drugi psihostimulatori

Ušmrkavanjem (55%), oralno (37%), nepoznato 6%.

Tretman heroinskih ovisnika

Buprenorfin u više od jedne trećine heroinskih ovisnika u 2008. godini.
Metadonski detoks i supstitucija u 47%.

Kada su roditelji saznali

	Prva godina		Nakon 1 godine		Nakon 2-3 godine		Nakon 4+ godina		Ne znaju		Ostalo	Ukupno
Heroin	730	13%	905	16%	1707	29%	1370	24%	649	11%	438	5.799
Kokain	20		21		42		30		23		14	150
Ecstasy	15		12		10		6		6		0	49
Stimulatori	28		19		30		10		7		8	102
Marihuana	277	28%	225	23%	218	22%	120	12%	86	9%	59	985
Ostalo	51		34		42		36		29		229	421
Ukupno	1.121		1.216		2.049		1.572		800		748	7.506

Popratne bolesti

Ovisnici o opijatima (%)	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
HIV pozitivni	0,2	0,7	0,5	0,7	0,5	0,5	0,5
Hepatitis B pozitivni	27,2	27	19,2	17,6	15,5	13,6	13,2
Hepatitis C pozitivni	71,2	72,3	47,4	47,6	46,2	46,3	44,6

- Prema anamnestičkim podacima iz registra, od 7.506 osoba ukupno liječenih zbog zlouporabe droga u 2008, samo **2.159** nema i nije nikada imalo **sudskih problema** (28.6%) - što znači da je **71,4% barem jednom u životu imalo problema sa sudom**.
- **Recidivizam je čest** - od **3.240** osobe koje su imale **sudskih problema 2.003** ih ima i sada (61,8% su "ponavljajući").
- Vrlo je važno steći uvid u populaciju koja izravno ulazi u terapijske zajednice jer se na taj način problem tretmana ovisnika sveobuhvatnije sagledava i mogu se razraditi načini što učinkovitije skrbi. **Prema dostavljanim podacima 38% osoba je izravno ušlo u TZ ili NGO.**
- **Prosječna dob liječenih je 28,9 godina** što je za oko godinu dana manje no u zdravstvenom sustavu. Socijalni status je sličan.

Smrti povezane s uporabom droga

Godina	Broj
2000.	77
2001.	89
2002.	94
2003.	109
2004.	122
2005.	125
2006.	115
2007.	165
2008*	116

Uzroci smrti u 2008. godini	
Predoziranje heroin	31%
Predoziranje drugi opijati	21%
Predoziranje metadon	17%
Predoziranje kokain	3%
Intoksikacija više sredstava	5%
Samoubojstvo	2%
Nesreća	7%
Ostalo	10%
Nepoznato	4%
Ukupno	100%

*(nepotpuni podatci)

Izvor: Potvrda o smrti DEM-2, Registar liječenih ovisnika

- **Prosječna dob umrlih zbog zlouporabe** droga ukupno je bila 29,5 godina 2000. godine, a **33,4 godine 2008.** godine.
- **Prosječna dob** onih koji su umrli **zbog predoziranja** bila je 27,8 godina 2000. godine i **32,0 godine 2008.** godine.
- **Omjer muškaraca i žena među umrlim** ovisnicima je **10,4:1** (među liječenima je 4,8:1).
- **Od 1.012 umrlih** ovisnika u razdoblju 2000-2008. njih **754 (74,5%)** je bilo registrirano u sustavu za liječenje.
- Ti umrli su u prosjeku bili **liječeni 6 godina.**

Zaključno

- Broj svih osoba u tretmanu u sustavu zdravstva relativno stabilan!
- Broj novih korisnika se smanjuje!
- Broj novih heroinskih ovisnika se godinama ne mijenja oscilirajući oko 750-850!
- Zašto nema više onih koji traže liječenje?

Što nas zabrinjava

- Nove droge – hoćemo li imati osobe u tretmanu?
- Dostupnost i tolerantan društveni stav!
- Jesu li preventivne aktivnosti, osobito rad s rizičnom populacijom mladih dovoljno djelotvorni?
- Kako unaprijediti suradnju među sektorima?